Załącznik nr 1
do Uchwały Nr III/23/2006
Rady Miejskiej w Będzinie
z dnia 28 grudnia 2006

**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2007 rok**

# *I. Wprowadzenie*

Kierunki polityki Regionu Europejskiego wobec alkoholu, kształtuje Europejski Plan Działań Wobec Alkoholu, wskazujący priorytetowe obszary europejskiej strategii w tym zakresie. Są to:

- ochrona dzieci i młodzieży przed szkodliwym wpływem alkoholu, w tym nacisk na stosowanie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz monitoring marketingu alkoholowego,
- zmniejszenie liczby urazów i zgonów z powodu wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwych,
- zmniejszenie wielkości szkód wśród dorosłych konsumentów alkoholu oraz negatywnego wpływu nadużywania na kondycję ekonomiczną Europy,
- zwiększenie świadomości wpływu szkodliwej konsumpcji alkoholu na zdrowie,
- stworzenie bazy wiarygodnych obiektywnych danych dotyczących alkoholu, jego spożycia oraz wpływu na życie mieszkańców Europy.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych opiera się na ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku wraz z późniejszymi zmianami. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, środki na realizację tych zadań oraz podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie.

W myśl powyższej ustawy do zadań własnych gminy w szczególności należy:

1. Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzona jest w postaci Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską.

Prezydent Miasta Będzina powołał Zarządzeniem Nr 0151/360/2004 z dnia 10 września 2004 roku Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powołana Komisja działa w oparciu o Regulamin przyjęty przez Prezydenta Miasta Będzina Zarządzeniem Nr 0151/469/2005 z dnia 14 listopada 2005 roku i odpowiada za:

- przygotowanie, koordynację i realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie czynności związanych z orzekaniem o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu w zakładach lecznictwa odwykowego, w tym sporządzanie i przekazywanie do Sądu Rejonowego Sądu Rodzinnego w Będzinie wniosków w tej sprawie,
- udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym realizującym zadania objęte tym programem,

-współpracę z centralnymi i wojewódzkimi organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W opracowanym, w tym roku raporcie badań: *„Diagnoza problemów społecznych miasta Będzina"*, wśród 14 problemów społecznych, wskazanych mieszkańcom Będzina, alkoholizm uznany został za najistotniejszym problemem. Otrzymał on 80% ocen dużych i bardzo dużych. Alkoholizm jest uznawany jako problem społeczny równie często przez mężczyzn jak i kobiety, częściej przez respondentów w wieku 60-64 lata w porównaniu z badanymi z pozostałych kategorii wiekowych, częściej przez badanych posiadających podstawowe wykształcenie i najczęściej przez badanych ze Śródmieścia, a najrzadziej przez mieszkańców Łagiszy.

## *II. Diagnoza problemów alkoholowych*

### 1. Szacunkowe dane statystyczne, dotyczące sytuacji w:

#### a) Unii Europejskiej

Według raportu „Alkohol in Europe", przedłożonego w czerwcu tego roku Komisji Europejskiej, pięćdziesiąt pięć milionów dorosłych w UE spożywa alkohol w sposób ryzykowny. Szkodliwe i nieodpowiedzialne spożycie alkoholu jest przyczyną co najmniej 7,4% przypadków chorób i przedwczesnych zgonów w UE. Absencja z powodu nadużycia alkoholu, picie w godzinach pracy, czy też praca na tzw.: „kacu" mają negatywny wpływ na wydajność pracy, a tym samym również na konkurencyjność i rentowność oraz kondycję ekonomiczną państw. W grupie wiekowej od 15–29 lat ponad 10% zgonów kobiet i około 25% zgonów mężczyzn spowodowanych jest nadmiernym spożyciem alkoholu. Rocznie 10 tysięcy osób popełnia samobójstwo pod wpływem alkoholu - co 6 samobójca odbiera sobie życie będąc pod wpływem alkoholu. Rocznie na nowotwory wywołane nadużywaniem alkoholu umiera 50 tysięcy dorosłych Europejczyków, w tym 11 tysięcy kobiet na raka piersi. Alkohol jest także jedną z głównych przyczyn tragicznych wypadków na drodze (co 3 wypadek samochodowy spowodowany jest przez pijanego kierowcę). Rocznie 17 tysięcy osób ginie

w wypadkach spowodowanych pod wpływem alkoholu (w tym 11 tysięcy ofiar to piesi i pasażerowie). Ofiarami nadużywania alkoholu przez dorosłych są dzieci. Co szósta małoletnia ofiara przemocy została skrzywdzona przez osobę będącą pod wpływem alkoholu. Każdego roku w Europie przychodzi na świat ponad 60 tysięcy dzieci z niedowagą urodzeniową wywołaną spożywaniem alkoholu w ciąży. Picie alkoholu w ciąży jest jedną z głównych przyczyn nieodwracalnych uszkodzeń płodu.

**b) Polsce**

Zdaniem ekspertów PARPA w Polsce liczbę osób żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym szacuje się na około 3-4 mln. Badania przeprowadzone wśród żon alkoholików wskazują, że blisko 80% tych kobiet doznaje przemocy ze strony swego męża lub partnera. Z danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" wynika, iż prawie 70% zgłaszanych przypadków przemocy domowej związanych jest ze spożywaniem przez sprawcę alkoholu. Badania przeprowadzone przez Instytut Psychologii Zdrowia PTP pokazują, że około 60% pacjentów lecznictwa odwykowego przyznaje, że ma poważne problemy związane ze stosowaniem przemocy fizycznej wobec swoich dzieci w okresie rozwijania się choroby alkoholowej, a nieco ponad 5% do stosowania przemocy wobec swoich dzieci po zakończeniu leczenia odwykowego.

**c) gminie Będzin**

Brak jest danych umożliwiających określenie rzeczywistej liczby osób uzależnionych od alkoholu w naszym mieście. Przy szacunkach populacyjnych przyjmuje się, że problem alkoholowy dotyczy 2% ogółu społeczności lub 3% ludności dorosłej. Wyliczenie przeprowadzone w oparciu o te wskaźniki pozwalają ocenić liczbę uzależnionych od alkoholu mieszkańców Będzina na około 800-1200 osób.

Poniższa tabela pokazuje działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz liczbę leczących się uzależnionych od alkoholu, na przestrzeni 2003 – 2005 roku:

| | 2003 | 2004 | 2005 |
|---|---|---|---|
| Ilość posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – prowadzenie rozmów motywująco-interwencyjnych | 8 | 10 | 17 |
| osoby wezwane (ogółem) | 104 | 192 | 234 |
| w tym mężczyźni | | 159 | 192 |
| osoby wezwane po raz pierwszy | | 86 | 119 |
| osoby skierowane na badania do biegłych | | 67 | 76 |
| ilość sporządzonych opinii | 55 | 46 | 115 |
| w tym przez psychologa | | | 65 |
| w tym przez psychiatrę | | | 50 |
| ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego dot. leczenia odwykowego | 55 | 41 | 67 |
| o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego | | 30 | 63 |
| o zmianę leczenia z ambulatoryjnego na stacjonarne | | 11 | 4 |
| ilość wniosków skierowanych do Prokuratury Rejonowej dot. przemocy | 4 | 16 | 17 |
| ilość wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego dot. rozeznania sytuacji małoletnich | | 10 | 10 |
| osoby, które podjęły leczenie w ośrodkach ambulatoryjnych | | 373 | 541 |
| osoby, które podjęły leczenie w ośrodkach stacjonarnych | | 31 | 29 |

*Źródło: Urząd Miejski w Będzinie*

Z przedstawionych danych widać, iż ilość osób wzywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększa się w kolejnych branych pod uwagę latach (o 85% w 2004 roku w porównaniu z 2003 i o 22% w 2005 roku w porównaniu z 2004). Ponad 80% wezwanych stanowią mężczyźni.

Wśród wezwanych dużą grupę stanowią osoby wzywane po raz kolejny. W 2004 roku wśród wezwanych było tylko 86 osób wezwanych po raz pierwszy (czyli na 192 wezwanych zaledwie 45%), w 2005 roku było 119 osób wezwanych po raz pierwszy (na 234 wezwanych, co daje 51%).

W 2004 roku sporządzono 46 opinii na 67 skierowań. W 2005 roku sporządzono 115 opinii (65 przez psychologa, 50 przez psychiatrę), na badania do biegłych skierowano 76 osób (części skierowanych sporządzono 2 opinie).

Spośród wniosków, kierowanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu Rejonowego w Będzinie - dotyczących leczenia odwykowego (55 w 2003, 41 w 2004, 67 w 2005), większość stanowiła wnioski o zastosowanie przymusowego leczenia, niektóre o zmianę leczenia ambulatoryjnego na stacjonarne.

Do Prokuratury Rejonowej Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała w sprawie występowania przemocy domowej 4 wnioski

w 2003 roku, 16 w 2004 i 17 w 2005 roku. Do Sądu Rodzinnego po 10 wniosków w 2004 i 2005 roku - dotyczących rozeznania sytuacji nieletnich.
W ośrodkach stacjonarnych leczonych było w 2004 roku 31 osób uzależnionych od alkoholu, a w roku 2005 29 osób.

## 2. Szkody występujące u nadużywających alkoholu dorosłych i młodzieży.

### *2.1. Szkody zdrowotne:*

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą bio-psycho-społeczną. W warstwie somatycznej mamy do czynienia w wieloma schorzeniami mającymi ujemny wpływ na funkcjonowanie narządów, (nadużywanie alkoholu odpowiedzialne jest za około 60 schorzeń), osłabieniem odporności, zwiększoną podatnością na choroby. Z punktu widzenia osoby uzależnionej mamy do czynienia z trwałymi zmianami funkcjonowania mózgu na poziomie przekaźnictwa neurohormonalnego. W warstwie psychologicznej zachodzą natomiast mechanizmy: nałogowego regulowania uczuć, iluzji i zaprzeczeń, rozpraszania Ja.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Często żyją one w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanych mianem współuzależnienia.

W Polsce przedwczesne zgony stanowią aż 47% wszystkich zgonów. Najwyższy współczynnik przedwczesnej umieralności występuje u mężczyzn w przedziale od 40 do 49 roku życia. Za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia uważany jest alkohol. Osoby nadużywające alkoholu żyją średnio o 10-22 lata krócej od wieku oczekiwanego.
Alkohol jest również przyczyną wysokiej wypadkowości ze skutkiem śmiertelnym a także jednym z ważniejszych czynników prowadzących do samobójstw. Prawdopodobieństwo popełnienia samobójstwa przez osoby pijące jest 3 razy wyższe niż przez niepijące.

Z informacji otrzymanych z Powiatowego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie wynika, iż na przestrzeni dziewięciu miesięcy tego roku, czyli od stycznia do końca września, w związku z nadużywaniem alkoholu hospitalizowane były 52 osoby, w tym 46 mężczyzn. W porównaniu do tego samego

okresu roku poprzedniego nastąpił 30% wzrost liczby osób hospitalizowanych. W związku z zażywaniem innych substancji psychoaktywnych leczone były 22 osoby, w tym 13 kobiet. To o 18 osób więcej, niż w 2005 roku. Odnotowano także 6 zgonów z powodu nadużywania alkoholu.

### *2.2. Pozaalkoholowe uszkodzenie płodu (FAS Fetal Alcohol Syndrome):*

FAS (od ang. Fetal Alcohol Syndrome) jest zespołem uszkodzeń organizmu i związanych z tym zaburzeń rozwoju u dzieci matek pijących alkohol w czasie ciąży. Jego objawy to: wady rozwojowe (m.in. stawów i serca), uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, zaburzenia neurologiczne, opóźnienie rozwoju fizycznego i psychicznego, zaburzenia zachowania, niedorozwój umysłowy, nadpobudliwość psychoruchowa. Skutkiem tych zaburzeń mogą być u dziecka trudności z uczeniem się, koncentracją uwagi, pamięcią i zdolnością do rozwiązywania problemów, brak koordynacji ruchowej i zaburzenia mowy. Uszkodzenia typu FAS mają wpływ na rozwój intelektualny oraz społeczny w okresie dorastania i po osiągnięciu dorosłości. Osoby cierpiące na Poalkoholowy Zespół Płodowy nie są w stanie wziąć na siebie odpowiedzialności za własne życie, często łamią prawo i latami skazane są na pomoc instytucji państwowych. Z badań przeprowadzonych na zlecenie PARPA w czerwcu i lipcu 2005 roku wynika, że **co trzecia kobieta w wieku prokreacyjnym (18-40) piła alkohol w czasie ciąży.** Jest to wynik niepokojący, zważywszy, że zdecydowana większość badanych (88%) jest zdania, iż nawet niewielka ilość alkoholu wypitego przez kobietę w ciąży może mieć negatywny wpływ na zdrowie jej dziecka. Z tych samych badań wynika, iż:

- najczęściej piły alkohol w czasie ciąży kobiety z wykształceniem średnim, najrzadziej z wykształceniem podstawowym,
- picie alkoholu w czasie ciąży zależy też od stosunku do wiary ciężarnej kobiety. Osoby wierzące i praktykujące w zdecydowanie mniejszym stopniu (12%) niż osoby niewierzące lub wierzące, ale niepraktykujące (31%) piły alkohol w czasie ciąży,
- kobiety pijące alkohol w czasie ciąży najczęściej piły głównie lżejsze alkohole: piwo (45%) lub wino (42%). Wódkę w czasie ciąży piło 8% kobiet,
- niemal dwie trzecie kobiet w ciąży nie było ostrzeganych przez lekarzy przed negatywnymi konsekwencjami picia alkoholu w czasie ciąży,

- najwięcej pijących w czasie ciąży kobiet jest w małych i średnich miastach – najmniej w dużych aglomeracjach i na wsiach.

***2.3. Wpływ spożywania alkoholu na bezpieczeństwo społeczne:***

Zjawisko picia alkoholu ma istoty wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego. Przestępstwa i wykroczenia osób nietrzeźwych powodują zakłócenia ładu i porządku publicznego.

Każdego roku policja zatrzymuje w Polsce ponad 150 tys. nietrzeźwych kierowców. W wypadkach, w których biorą udział nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego, ginie około tysiąca osób, a ponad 10 tys. zostaje rannych.

Z informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Będzinie wynika, iż w okresie od 1 stycznia do 30 września tego roku;

-dokonano przez osoby dorosłe i nieletnie 320 wykroczeń, w tym pod wpływem alkoholu popełniono 164,

-przeprowadzono 146 interwencji związanych z występowaniem przemocy domowej, liczba postępowań związanych z Niebieską Kartą wyniosła 171,

-zatrzymano 424 nietrzeźwe osoby, w tym 248, które popełniły przestępstwo,

-podjęto 257 interwencji związanych z łamaniem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

-podjęto 16 interwencji dotyczących nielegalnego handlu napojami alkoholowymi,

-zlokalizowano 2 nielegalne rozlewnie alkoholu.

W porównaniu z 2005 rokiem nieznacznie spadła liczba wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu. Odnotowano mniej o 28%, interwencji związanych z łamaniem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zwiększyła się liczba postępowań dotyczących Niebieskiej Karty, z 148 w roku 2005 do 171 w roku bieżącym.

Z danych otrzymanych od Straży Miejskiej wynika, że na przestrzeni tego samego okresu:

-dokonano 274 interwencji dotyczących łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. spożywania alkoholu w miejscach publicznych,

-odwieziono 318 osób do Izby Wytrzeźwień,

-skierowano 9 wniosków o ukaranie do Sądu Rejowego w Będzinie w związku z naruszeniem przepisów w/w ustawy – spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych,

-podjęto 290 interwencji domowych podczas wspólnych patroli z Policją,

-nałożono 213 mandatów karnych za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

W porównaniu z rokiem poprzednim gwałtownie spadła liczba interwencji dotyczących łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. spożywania alkoholu w miejscach publicznych i zakłócania porządku publicznego. W 2005 roku było ich 659, a w roku bieżącym 274. Nastąpił 59% spadek, związany niewątpliwie z monitoringiem miasta. Nadal najwięcej interwencji odnotowuje się w Centrum (170) oraz na Syberce (79). Najmniej interwencji jest w Łagiszy (3) i na Warpiu (4).

Wzrosła liczba interwencji domowych, z 184 w 2005 roku do 290 w roku 2006. Wzrosła też o 92 osoby, liczba osób nietrzeźwych odwiezionych do Izby Wytrzeźwień w Sosnowcu.

## 3. Społeczne skutki spożywania alkoholu

Nadużywanie alkoholu przez rodziców wywiera wpływ szczególnie na rozwój dziecka. Patologiczne zjawiska występujące w środowisku rodziny dotkniętej problemem alkoholowym stają się istotnym źródłem zaburzeń i szkód zdrowotnych występujących u dzieci i młodzieży. Różne formy zachowań agresywnych i represyjnych rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka, wywierają destruktywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz na proces rozwoju.

Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu, któremu towarzyszą traumatyczne sytuacje związane z przemocą, awanturami, destrukcją ról rodzicielskich, czy chaosem. Dzieci muszą przystosować się do patologicznego środowiska rodzinnego, co powoduje destruktywne zmiany w ich psychice związane z urazami emocjonalnymi.

Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Szczególnie widoczne jest to w stosunku do pracy i sytuacji materialno-bytowej tych osób. Osoby

uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Proces ten wpływa na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. W części przypadków dochodzi do radykalnego zrywania więzów z najbliższym otoczeniem, utraty podstawowych źródeł wsparcia, a także bezdomności.
Dochodzi do pogorszenia się sytuacji ekonomicznej całej rodziny. Najbliżsi doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często mamy do czynienia z marnotrawieniem środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie wynika, że w tym roku ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu skorzystało 439 osób, a z tytułu narkomanii 15 osób. Stanowią oni 9,2% ogółu osób objętych pomocą społeczną. Osoby te otrzymały z tego powodu świadczenia w łącznej wysokości 409 380 złotych.

## 4. Zasoby instytucjonalne, świadczące pomoc mieszkańcom miasta w rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

**a) znajdujące się na terenie miasta:**

***- placówki lecznictwa odwykowego prowadzące działalność ambulatoryjną***

●*Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Pro Salute" – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia* przy ulicy Sączewskiego, na przestrzeni dziewięciu miesięcy tego roku objęła dobrowolnym leczeniem odwykowym 84 mieszkańców miasta, w tym pierwszorazowo 21. 8 pacjentów zostało zobowiązanych do leczenia przez Sąd.

●*Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk" – Poradnia Odwykowa* przy ulicy 1 Maja 1. W roku bieżącym, ambulatoryjnym leczeniem odwykowym objęto łącznie 244 osoby, w tym 170 podjęło leczenie dobrowolnie, a 74 zostało do tego zobowiązanych przez Sąd. Po raz pierwszy na leczenie zgłosiło się 48 osób, z tego 14 kobiet.

***- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Znicz" w Będzinie***

Stowarzyszenie realizując założenia statutowe stanowi alternatywne miejsce dla osób uzależnionych i ich rodzin. Jego celem jest realizacja zajęć i programów w zakresie:

- utrzymania trzeźwości,
- nabywania umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia,
- przeciwdziałania przemocy,
- propagowania trzeźwości i abstynencji w lokalnym środowisku.

Aktualnie Stowarzyszenie zrzesza 52 osoby, w tym 28 kobiet. Ze wsparcia udzielanego przez "Znicz" korzystają osoby, będące jednocześnie ofiarami przemocy domowej. W bieżącym roku w programach psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia uczestniczyło 18 osób, a w programach skierowanych dla ofiar przemocy w rodzinie - 37. Na przestrzeni tego roku po raz pierwszy z pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie skorzystało 65 mieszkańców.

***- Punkty Konsultacyjno-Informacyjne dla osób i rodzin mających problemy alkoholowe, w tym dla ofiar przemocy domowej***

Punkty konsultacyjne pełnią dużą rolę w świadczeniu pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom w zakresie prawnym, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

Do zadań punktów konsultacyjnych należy:

- motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia,
- udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- posiadanie dobrej orientacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny.

Na terenie miasta działa:

●*Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób i rodzin mających problemy alkoholowe, działający przy Klubie Abstynenta „Znicz" przy ulicy Joselewicza* 2. W trakcie dziewięciu miesięcy tego roku członkowie Klubu udzielili porad 49 osobom uzależnionym od alkoholu i 28 osobom współuzależnionym. Częściej

o pomoc proszą kobiety, stanowiące 60% ogółu zgłaszających się osób. W każdy wtorek, od godziny 10 do godziny 12 bezpłatnych porad udziela pracownik Wydziału Spraw Obywatelskich Referatu Spraw Społecznych - edukator w zakresie prowadzenia terapii z osobami dotkniętymi przemocą domową. W trakcie 26 spotkań udzielonych zostało 10 porad.

- *Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy domowej, działający w Będzinie Grodźcu przy ulicy Barlickiego,*
- *Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy domowej, działający w Będzinie przy ulicy 11 Listopada 1.*

Zatrudnieni w tych punktach, na podstawie umów – zleceń: prawnik i psycholog, udzielili na przestrzeni dziewięciu miesięcy bieżącego roku wsparcia 336 osobom. Z tego 230 osobom udzielono porad prawnych i 106 osobom porad psychologicznych.

***- świetlice socjoterapeutyczne***

Świetlice socjoterapeutyczne wspierają rodzinę dysfunkcyjną poprzez objęcie dzieci indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi.

Do zadań świetlicy socjoterapeutycznej należy:

- sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowywanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
- praca ze stałymi grupami dzieci,
- praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym,
- przygotowywanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci,
- prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki,
- utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka, w celu zdiagnozowania sytuacji rodzinnej, rozwiązania problemów rodziny, współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii,
- współpraca z instytucjami, służącymi pomocą rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów.

Na terenie miasta funkcjonuje:

- *Miejska Świetlica Środowiskowa przy ulicy 11 Listopada 1.* W roku bieżącym z zajęć prowadzonych w świetlicy oraz dożywiania korzysta 40 dzieci, pochodzących ze środowiska dotkniętego problemami alkoholowymi. Pódopieczni świetlicy uczestniczą w zajęciach dydaktycznych i socjoterapeutycznych. Biorą udział w imprezach sportowych i kulturalno-rozrywkowych, jak kino, teatr.
- *świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Będzinie przy ulicy Małachowskiego.* Zapewnia opiekę i dożywianie 15 dzieciom, zamieszkującym głównie w Śródmieściu i uczącym się w Szkole Podstawowej Nr 10.
- *świetlica socjoterapeutyczna działająca przy Kościele Św. Trójcy w Będzinie.* Prowadzi zajęcia wychowawcze i profilaktyczne dla 35 dzieci z rodzin ubogich, skupionych wokół Parafii. Dzieci uczęszczające na zajęcia objęte są dożywianiem w postaci obiadu i suchego prowiantu.
- *świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne przy ulicy Sienkiewicza 31.* Z zajęć korzysta 20 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, ubogich i niezaradnych wychowawczo. Dzieci w świetlicy odrabiają lekcje, uczestniczą w zajęciach plastycznych, muzycznych i sportowych. Korzystają z posiłków.
- *Ośrodek „Jesteśmy razem" prowadzony przez Stowarzyszenie „Dzieciom Będzina" przy ulicy Modrzejewskiej 79.* Ośrodek świadczy pomoc dzieciom, wywodzącym się z rodzin ubogich, często niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo. W ramach swojej działalności prowadzone są zajęcia wyrównawcze z matematyki, języka polskiego, geografii, przyrody, języka rosyjskiego i niemieckiego. Mają miejsce gry i zabawy z komputerem, zajęcia literackie i ekologiczne, artetarapia.
- *Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie przy ulicy Krasickiego.* Placówka prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Będzinie i współfinansowana przez miasto, świadczy pomoc 30 dzieciom z terenu naszego miasta, poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.

***- grupy socjoterapeutyczne***

Grupy socjoterapeutyczne stanowią podstawę pracy profilaktycznej z dziećmi pochodzącymi z rodzin mających problemy z alkoholizmem. W wyniku dwugodzinnych spotkań dwa razy w tygodniu dzieci nie tylko są dożywiane, lecz przede wszystkim mają okazję uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i wychowawczych. 11 grup socjoterapeutycznych funkcjonuje w 10 placówkach szkolnych, takich jak: Szkoła Podstawowa Nr 4, 6, 8, 10, 11, Miejski Zespół Szkół Nr 2, 3 i 4, Gimnazjum Nr 3 i Nr 1 w Będzinie. Dwie grupy działają w Miejskim Zespole Szkół Nr 4. Jedna obejmuje opieką uczniów ze szkoły podstawowej, druga gimnazjalistów. W sumie w bieżącym roku z prowadzonych zajęć korzysta 110 dzieci, po dziesięcioro na każdą grupę.

***- Schronisko dla Bezdomnych „Caritas"***

Schronisko dla Bezdomnych prowadzone jest przez „Caritas" Diecezji Sosnowieckiej i współfinansowane przez miasto. W ramach swojej statutowej działalności, polegającej na zapewnieniu pobytu wraz z wyżywieniem, świadczy także pomoc terapeutyczną osobom z problemem alkoholowym. Oddelegowany pracownik Referatu Spraw Społecznych Wydziału Spraw Obywatelskich prowadzi w każdy czwartek grupę wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu.

**b) znajdujące się poza terenem miasta:**

***- Izba Wytrzeźwień w Sosnowcu***

Izba Wytrzeźwień odgrywa ważną rolę w odizolowaniu nietrzeźwych osób, które stanowią zagrożenie dla siebie, swoich rodzin i społeczeństwa. W Izbie pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom świadczy jeden instruktor terapii uzależnień oraz dziesięciu wolontariuszy z Klubów AA. Od stycznia do września br. w Izbie Wytrzeźwień przebywało 732 mieszkańców naszego miasta, w tym 646 mężczyzn i 17 osób niepełnoletnich. W porównaniu z 2005 rokiem wzrosła o 23% liczba osób przebywających w Izbie. Gwałtownie wzrosła liczba kobiet odwożonych do Izby, w 2005 roku było ich 29, a w 2006 roku 69.

***- Ośrodek Interwencji Kryzysowej z siedzibą w Domu Dziecka w Sarnowie***

Ośrodek Interwencji Kryzysowej służy pomocą członkom rodzin i osób uzależnionych w sytuacji kryzysowej, w zakresie powstrzymywania przemocy domowej. Ze wsparcia Ośrodka, którego zaplecze stanowi jedno mieszkanie, może skorzystać rodzina zamieszkująca na terenie Powiatu Będzińskiego.

***- Placówki lecznictwa odwykowego, prowadzące działalność ambulatoryjną i współpracujące w tym zakresie z miastem***

●*Miejski Ośrodek Psychoterapii i Leczenia Uzależnienia od Alkoholu w Sosnowcu.* Na przestrzeni tego roku w placówce leczyło się 74 pacjentów z terenu Będzina, w tym 28 kobiet. Wszystkie osoby objęte zostały programem terapii indywidualnej i grupowej.

●*Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Dąbrowie Górniczej.* Przez okres dziewięciu miesięcy tego roku leczenie podjęło 17 mieszkańców Będzina, z tego 8 kobiet. Po raz pierwszy 9 osób.

***- Placówki lecznictwa odwykowego prowadzące działalność stacjonarną i współpracujące w tym zakresie z miastem***

●*Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Parzymiechach.* Na przestrzeni omawianych dziewięciu miesięcy tego roku, Ośrodek objął leczeniem 14 mieszkańców naszego miasta, w tym 7 zobowiązanych do leczenia przez Sąd i 7 podejmujących leczenie dobrowolnie. Ośrodek zatrudnia 18 terapeutów, w tym dwóch specjalistów od terapii uzależnień.

●*Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Katowicach.* W bieżącym roku dobrowolne leczenie odwykowe podjęło w sumie 18 pacjentów, jedna z nich objęta została stacjonarnym leczeniem odwykowym. Mieli oni zagwarantowaną pomoc świadczoną przez 11 specjalistów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu.

●*Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Gorzycach.* W omawianym okresie czasu, na leczeniu przebywało 11 pacjentów z naszej gminy, z tego 7 osób zostało przyjętych na podstawie skierowania z poradni odwykowych na zasadzie dobrowolności. W Ośrodku pracuje 17 specjalistów terapii uzależnień.

●*Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku.* W tym czasie dobrowolne leczenie podjęło 8 pacjentek.

Ważną rolę w działalności profilaktycznej odgrywa profilaktyka uzależnień prowadzona w środowisku szkolnym. Ma ona na celu zmniejszenie rozmiarów alkoholizmu wśród młodzieży oraz promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu każda placówka szkolna posiada własny autorski program profilaktyczny skierowany do swoich uczniów.

W oparciu o sporządzoną diagnozę występowania problemów alkoholowych i analizę posiadanych w mieście zasobów instytucjonalnych, priorytetowymi celami w roku 2007 będą zadania i przedsięwzięcia adresowane w głównej mierze do dzieci i młodzieży. Badania ESPAD wykazały, iż problem wczesnej inicjacji alkoholowej i upijania się niepełnoletnich dotyka większości uczniów. Zatem realizacja przyszłorocznego Programu będzie zmierzała w kierunku zwiększenia działań o charakterze profilaktycznym.

## *III. Zasady i zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

### 1. Zasady polityki programu:

1) Program koncentruje się przede wszystkim na zjawiskach, które są specyficzne dla działań samorządu lokalnego. W dziedzinie trzeźwości społecznej pozostają rozległe obszary do objęcia przez samoorganizującą się działalność obywateli. Samorząd inspiruje i wspomaga działania podejmowane przez grupy samopomocowe, organizacje pozarządowe, grupy wolontariuszy, jednostki i instytucje zaangażowane w realizację poszczególnych zadań programów.

2) W dziedzinie życia gospodarczego programu, postuluje się przyjęcie zasady, że alkohol jest specyficznym i odmiennym od innych produktów towarem, wymagającym specyficznych regulacji, w tym przeprowadzania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.

## 2. Podstawowe strategie realizacji programu:

1) Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych).
2) Rozwój profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
3) Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnej strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy.
4) Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.
5) Wspieranie usług terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
6) Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowisk wzajemnej pomocy.
7) Edukacja publiczna poprzez:
   - informowanie o konsekwencjach nadużywania środków uzależniających i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym,
   - promocja zdrowego trybu życia, trzeźwości i abstynencji,
8) Monitorowanie zjawisk i zasobów w sferze problemów alkoholowych.

## 3. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

**Zadanie nr 1: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.**

*cele:*

1) zachowanie trwałej abstynencji,
2) poprawa zdrowia psychicznego,
3) nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów emocjonalnych i rozwój osobisty.

*metody:*

1) wspieranie placówek lecznictwa odwykowego w systemie ambulatoryjnym i stacjonarnym - świadczących terapię, poprzez finansowanie szkoleń dla terapeutów,
2) wspieranie działalności Punktów Konsultacyjno-Informacyjnych, poprzez pokrywanie kosztów umów-zleceń dla osób niosących pomoc i wsparcie osobom uzależnionym od alkoholu,
3) utworzenie nowego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu,
4) wspieranie działalności organizacji pozarządowych, podejmujących terapię z osobami uzależnionymi, w tym kontynuowanie zajęć terapeutycznych z podopiecznymi Schroniska dla Bezdomnych w Będzinie przy ulicy Energetycznej,
5) kontynuowanie współpracy z Ośrodkiem Pomocy Dziecku i Rodzinie w Będzinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Będzinie, Sądem Rejonowym, Sądem Rodzinnym w Będzinie, Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Prokuraturą Rejonową w Będzinie - w zakresie indywidualnego pilotowania sytuacji rodzinno-bytowej osoby uzależnionej, potwierdzania istniejącego problemu alkoholowego, u osoby zgłoszonej do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**<u>Zadanie Nr 2:</u> udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

*cele:*

1) zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
2) pomoc osobom współuzależnionym – zapobieganie dalszemu powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu przez członka/członków rodziny,
3) pomoc dzieciom pochodzącym ze środowiska dotkniętego alkoholizmem,
4) zmniejszenie skali i natężenia szkód związanych z alkoholem, takich jak: przemoc domowa, zaniedbania i konflikty rodzinne.

*metody:*

1) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, poprzez:
   a. przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
   b. wezwanie na rozmowę motywująco-interwencyjną osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie,
   c. skierowanie osoby na badanie do biegłego psychologa klinicznego i psychiatry, celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
   d. pokrywanie kosztów wykonania badań i sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia,
   e. przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłych,
   f. złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do Sądu Rodzinnego,
   g. pokrywanie kosztów sądowych, w związku z przekazaniem wniosku do Sądu Rodzinnego o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.
2) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych niosących pomoc psychologiczną i terapeutyczną osobom współuzależnionym, w tym ofiarom przemocy domowej poprzez:

a. dofinansowanie działalności statutowej organizacji pozarządowej, świadczącej pomoc terapeutyczną osobom współuzależnionym od alkoholu,
b. wspieranie istniejących Punktów Konsultacyjno-Informacyjnych dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy - pokrywanie kosztów umów-zleceń dla osób niosących pomoc i wsparcie osobom współuzależnionym,
c. zwiększenie skali pomocy psychologicznej, świadczonej w funkcjonujących Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy, poprzez zwiększenie liczby godzin ich działalności,
d. organizowanie i pokrywanie kosztów szkoleń z zakresu postępowania terapeutycznego z osobami współuzależnionymi,
e. przekazywanie materiałów edukacyjnych,
f. nieodpłatne udostępnianie lokali, będących siedzibą stowarzyszeń,

3) współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Będzinie, celem rozeznania potrzeb i ustalenia zakresu i form pomocy rodzinie osoby uzależnionej,
4) współpraca z Ośrodkiem Kultury w Będzinie w zakresie wspierania zajęć plastycznych, muzycznych, tanecznych i innych, będących alternatywną formą zagospodarowania czasu wolnego i adresowanych do dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem,
5) współpraca z Ośrodkiem Pomocy Dziecku i Rodzinie w Będzinie w postaci finansowania zajęć terapeutycznych z nadużywającymi alkohol rodzicami i opiekunami dzieci - podopiecznych Ośrodka,
6) kontynuowanie pomocy socjoterapeutycznej dzieciom z rodzin alkoholowych poprzez:
   a. finansowanie istniejących grup i świetlic socjoterapeutycznych,
   b. utworzenie nowej grupy socjoterapeutycznej,
   c. pokrywanie kosztów umów-zleceń dla osób prowadzących zajęcia,
   d. pokrywanie kosztów zakupu wyposażenia i sprzętu, artykułów piśmienniczych, pomocy dydaktycznych, udziału dzieci w wycieczkach,
   e. dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych,

f. dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych, stanowiących integralny element całorocznej pracy z dziećmi,
g. organizowanie i dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób pracujących z dziećmi z grup i świetlic socjoterapeutycznych,
h. organizowanie lokalnych spotkań w zakresie wdrażania w mieście systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
i. organizowanie i finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych adresowanych do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,

7) realizacja zadań ujętych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2006-2010.

**Zadanie Nr 3: prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.**

*cele:*

1) ograniczenie rozmiarów i skutków alkoholizmu,
2) zmniejszenie naruszeń prawa w zakresie bezwzględnego zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym,
3) zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego.

*metody:*

1) wspieranie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, organizowanie i finansowanie przedstawień teatralnych, konkursów i przeglądów twórczości w placówkach oświatowo-wychowawczych,
2) dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów,
3) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży i dorosłych o charakterze trzeźwościowym oraz promujących styl życia,

4) finansowanie zakupu sprzętu sportowego umożliwiającego realizację programów z zakresu profilaktyki uzależnień,
5) stworzenie warunków propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez finansowanie budowy, modernizacji i doposażenia obiektów sportowych, placów zabaw,
6) pokrywanie kosztów zakupu pomocy naukowych, dydaktycznych i książek oraz prenumeraty specjalistycznej prasy dla osób odpowiedzialnych za realizację programów profilaktycznych,
7) przystąpienie do ogólnopolskich kampanii m. in. „Zachowaj trzeźwy umysł", „Alkohol nieletnim dostęp wzbroniony" dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
8) podejmowanie wobec sprzedawców napojów alkoholowych działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
9) kontynuowanie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Będzinie oraz Strażą Miejską w zakresie rozszerzania interwencji wobec nielegalnego handlu i łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
10) kontynuowanie współpracy z Państwową Inspekcją Handlową w zakresie naruszania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości przez podmioty gospodarcze,
11) podejmowanie działań interwencyjnych wobec firm prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, skierowaną do młodzieży,
12) inicjowanie działań na rzecz częstszego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy Policji oraz Straży Miejskiej w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

**<u>Zadanie Nr 4:</u> prowadzenie edukacji publicznej i kształtowanie opinii publicznej w sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu.**

*cele:*

1) podnoszenie świadomości społecznej na temat szkodliwości picia alkoholu,

2) zmniejszenie rozmiarów zjawiska nadużywania alkoholu przez młodzież i osoby dorosłe

*metody:*

1) prowadzenie stałego, medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
2) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, happeningów związanych z profilaktyką problemów alkoholowych,
3) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na względzie poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego,

**<u>Zadanie Nr 5:</u> monitorowanie problemów alkoholowych w gminie oraz ewaluacja prowadzonych działań profilaktycznych.**

*cele:*

1) określenie zachodzących zmian i trendów w zakresie problemów i postaw związanych z problemami alkoholowymi,
2) analizowanie rzeczywistych skutków podejmowanych działań profilaktycznych,

*wskaźniki:*

| ***nazwa zadania*** | ***wskaźniki*** |
|---|---|
| Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. | - zwiększenie w stosunku do 2006 roku liczby godzin świadczonej pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym,<br><br>- zrealizowanie dla osób uzależnionych co najmniej jednego programu psychoterapii uzależnienia,<br><br>- przeszkolenie co najmniej jednej osoby w zakresie świadczenia pomocy osobom uzależnionym,<br><br>- zwiększenie w stosunku do 2006 roku liczby miejsc świadczących pomoc terapeutyczną osobom uzależnionym, poprzez m. in. utworzenie kolejnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu,<br><br>- dofinansowanie działalności organizacji pozarządowej, realizującej zadania adresowane do osób uzależnionych od alkoholu |
| Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. | - zwiększenie w stosunku do 2006 roku liczby godzin programów psychoterapii, adresowanych do osób współuzależnionych, w tym do ofiar przemocy,<br><br>- zwiększenie w stosunku do 2006 roku liczby miejsc świadczących pomoc prawną i psychologiczną osobom współuzależnionym, poprzez utworzenie kolejnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób współuzależnionych, w tym dla ofiar przemocy domowej,<br><br>- zwiększenie w stosunku do 2006 roku skali pomocy psychologicznej, świadczonej w funkcjonujących Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych dla osób współuzależnionych, poprzez zwiększenie liczby godzin ich działalności, |

| | |
|---|---|
| | - przeszkolenie, co najmniej jednej osoby w zakresie świadczenia pomocy osobom współuzależnionym, w tym ofiarom przemocy domowej,<br><br>- zorganizowanie letniego wyjazdu socjoterapeutycznego dla dzieci pochodzących ze środowisk dotkniętych problemem alkoholowym,<br><br>- zwiększenie liczby dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych, poprzez utworzenie nowej grupy socjoterapeutycznej,<br><br>- zorganizowanie, co najmniej jednego przedsięwzięcia profilaktycznego adresowanego do rodzin, w których występuje problem alkoholowy,<br><br>- udzielanie pomocy socjalnej osobom i rodzinom z tytułu alkoholizmu w postaci pomocy rzeczowej i finansowej<br><br>- dofinansowanie działalności organizacji pozarządowej, realizującej zadania adresowane do osób współuzależnionych od alkoholu |
| Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży. | - zwiększenie w stosunku do 2006 roku liczby skontrolowanych - pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, punktów sprzedających napoje alkoholowe,<br><br>- liczba podjętych interwencji zmierzających do cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.<br><br>- przystąpienie do ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj trzeźwy umysł", adresowanej do dzieci i młodzieży, |

| | |
|---|---|
| | - przeprowadzenie, co najmniej dwóch imprez profilaktycznych adresowanych do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, |
| Prowadzenie edukacji publicznej i kształtowanie opinii publicznej w sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu | - nawiązanie współpracy z lokalnymi mediami, celem promocji zdrowego stylu życia,<br><br>- zwiększenie świadomości społecznej na temat szkodliwości picia alkoholu, poprzez wydrukowanie i kolportaż ulotek edukacyjnych,<br><br>-zorganizowanie co najmniej jednego spotkania edukacyjnego dla sprzedawców napojów alkoholowych, poświęconego przestrzeganiu porządku publicznego i bezwzględnego zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym i nieletnim. |

## *V. Źródła i zasady finansowania zadań programu*

1. Źródła finansowania:

   -środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

   -niewykorzystane środki Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z danego roku przechodzą na rok następny na mocy Uchwały Rady Miasta w tej sprawie.

2. Zasady finansowania zadań programu:

   -wydatki przeznaczane na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujęte zostają w planach budżetowych na 2007 rok, w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi,

   -dysponentem w/w środków jest Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich a w zakresie wydatków inwestycyjnych Naczelnik Wydziału Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska,

   -członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50 złotych brutto, wypłacane na podstawie list

obecności za: udział w plenarnym posiedzeniu Komisji, udział w posiedzeniu Podkomisji motywująco-interwencyjnej, skontrolowanie lub zaopiniowanie co najmniej 5 placówek sprzedających alkohol.

## VI. Realizatorzy programu i sposoby jego realizacji

### 1. Realizatorzy Programu:

Zadania ujęte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są przez Wydział Spraw Obywatelskich - Referat Spraw Społecznych i koordynowane przez Naczelnika Wydziału Spraw Obywatelskich, pełniącego jednocześnie funkcję Przewodniczącego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przez Kierownika Referatu Spraw Społecznych. Realizacja Programu odbywa się przy współudziale:

- Członków komisji stałych Rady Miejskiej w Będzinie,
- Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie,
- Członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie,
- Kierownika Miejskiej Świetlicy Środowiskowej,
- Komendanta Powiatowej Policji w Będzinie,
- Komendanta Straży Miejskiej w Będzinie,
- Przedstawicieli Sądu i Prokuratury w Będzinie,
- Dyrektorów szkół i placówek oświatowo-wychowawczych,
- Przedstawicieli środowisk trzeźwościowych,
- Przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji pozarządowych,
- Przedstawicieli Kościołów i związków wyznaniowych,
- Pełnomocnika Zarządu Województwa Śląskiego do Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawicieli Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Sposoby realizacji:

1.Pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich.

2.Zlecenia zadań jednostkom gminnym.

3.Zakupy i zlecenia zewnętrzne:

- poprzez konkursy ofert,
- poprzez zamówienia publiczne.

Program zostanie podany do wiadomości publicznej i będzie podstawą do składania ofert na realizację zadań w nim zamieszczonych.

Zadania niniejszego Programu będą realizowane do dnia przyjęcia przez Radę Miejską w Będzinie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok.

NACZELNIK
Wydziału Spraw Obywatelskich
*mgr Zofia Masztaleruk*

Opracowała: Joanna Gronczewska
Kierownik
Referatu Spraw Społecznych

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Będzinie
*mgr Waldemar Szydło*